

KELTAINEN KIRJASTO

TONI MORRISON

TOISEUDEN SYNTY

NOBEL

RODUSTA, RAJOISTA
JA KIRJALLISUUDESTA

KELTAINEN KIRJASTO

TONI MORRISON:

Solomonin laulu (1977, suom. 1978)

Tervanukke (1981, suom. 1982)

Minun kansani, minun rakkaani (1987, suom. 1988)

Jazz (1992, suom. 1993)

Sinisimmät silmät (1970, suom. 1994)

Sula (1974, suom. 1995)

Soittoa pimeässä (1993, suom. 1996)

Paratiisi (1998, suom. 1998)

Rakkaus (2003, suom. 2004)

Armolahja (2008, suom. 2009)

Koti (2012, suom. 2014)

Luoja lasta auttakoon (2015, suom. 2016)

Toiseuden synty (2017, suom. 2020)

TONI MORRISON

Toiseuden synty

RODUSTA, RAJOISTA JA KIRJALLISUUDESTA

Suomentaneet

KOKO HUBARA JA ASTRID SWAN

TAMMI
HELSINKI

Sivuilla 83–86, 88–89 ja 90 esiintyvät lainaukset Toni Morrisonin romaanista *Minun kansani, minun rakkaani* on suomentanut Kaarina Sonck (Tammi, 1988).

Sivuilla 51–52 esiintyvän lainauksen William Faulknerin romaanista *Absalom, Absalom!* on suomentanut Kai Kaila (Tammi, 1967).

Sivulla 53 esiintyvän lainauksen Ernest Hemingwayn romaanista *Kirjava satama* on suomentanut Toini Aaltonen (Tammi, 1988).

Sivuilla 54–55 esiintyvän lainauksen Ernest Hemingwayn romaanista *Käärme paratiisissa* on suomentanut Liisa Ryömä (Tammi, 1988).

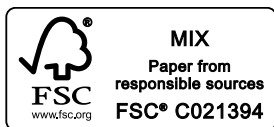
Sivuilla 73 ja 75–78 esiintyvät lainaukset Toni Morrisonin romaanista *Paratiisi* on suomentanut Seppo Loponen (Tammi, 1998).

Sivuilla 26–27 esiintyvä lainaus Harriet Beecher Stowen romaanista *Tuomo sedän tupa eli albaisten elämää: kuvauksia neekeriorjain elämästä Amerikan Yhdysvalloissa* muokattu Niilo Liakan suomennoksen (WSOY, 1924) pohjalta.

Sivulla 105 esiintyvän lainauksen Joseph Conradin romaanista *Pimeyden sydän* on suomentanut Kristiina Kivivuori (Otava, 2005).

Sivulla 46 esiintyvän lainauksen Jean-Paul Sartren näytelmästä *Suljetut ovet* on suomentanut Toini Kaukonen (Otava, 1966).

Sivulla 85 esiintyvä lainaus Raamatusta on vuoden 1933/38 käännöksestä.

Englanninkielinen alkuteos *The Origin of Others* ilmestyi 2017.

Copyright © Toni Morrison 2017

Esipuhe © Ta-Nehisi Coates 2017

Suomenkielinen laitos © Tammi ja Koko Hubara ja Astrid Swan 2020

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

ISBN 978-952-04-2666-8

Painettu EU:ssa

Sisällys

Esipuhe 7

1. Orjuuden romantisoimisesta 17

2. Muukalaisuudesta 32

3. Pakkomielteenä ihonväri 50

4. Mustuuden muodostelmia 62

5. Kertomus Toisesta 80

6. Siirtolaisten koti 94

Kiitokset 111

Suomentajien jälkisanat 112

1. Orjuuden romantisoimisesta

Siskoni ja minä olimme sen ikäisiä, että leikimme vielä lattialla, kun kuulimme hänen tulostaan. Vuoden on siis täytynyt olla 1932 tai 1933. Millicent MacTeer oli isomummimme, legendaarinen hahmo, jonka sanomisia siteerattiin usein. Hänen oli määrä vierailla kaikkien lähistöllä asuvien sukulaisten luona. Isomummi oli pidetty kättilö, joka asui Michiganissa. Hänen vierailuaan Ohioon oli odotettu kauan, olihan hän viisas ja majesteettinen, itsestään selvä perheenpää. Isomummin kuninkaalinen arvokkuus ilmeni minulle ennennäkemättömällä tavalla: kun hän astui huoneeseen, kaikki miehet nousivat seisomaan kenenkään käskemättä.

Vierailukierroksen päätteeksi isomummi astui meidän olohuoneeseemme. Hän seiso i pitkänä

ja suoraselkäisenä nojaten kävelykeppiin, jota ei selvästikään tarvinnut, ja tervehti äitiäni. Sitten, tuijottaessaan siskoani ja minua, jotka leikimme tai ehkä vain istuimme lattialla, hän kurtisti kulmiaan, osoitti kepillä meihin ja sanoi: ”Nämä lapset ovat tahriintuneita”. Äitimme älähti isomummille vastaan, mutta sanat oli jo sanottu. Isomummi oli pikimusta, ja äitini ymmärsi täsmälleen mitä hän tarkoitti: me, äitini lapset, ja näin ollen koko lähisuku, olimme tahriintuneita ja epäpuhtaita.

Nuorena saatu oppi siitä, mistä aineksista Toiseus ja siitä johtuva huonommuus syntyvät, eivät tehneet minuun suurta vaikutusta. Luultavasti minua suojausi poikkeuksellinen röyhkeyteni ja kokonaisvaltainen itsekeskeisyys. ”Tahriintuneisuus” kuulosti ensin eksoottiselta, joltakin houkuttavalta. Mutta äidin vastustuksesta ilmeni, että sana tarkoitti meidän olevan huonompia, jollei kokonaan Toisia.

On vaikea löytää sellaisia kulttuuristen, rodullisten ja ruumiillisten eroavaisuuksien kuvauksia, jotka ottavat toiseuden huomioon ilman että samalla luovat arvojärjestyksiä. Suurin osa kirjoitetuista ja kaunokirjallisista rodun kuvauksista asettuu johdattelun, monivivahteisen selityksen

ja pseudotieteellisen todistelun kategorioihin. Valta-aseman säilyttämiseksi niitä selitetään ja perustellaan, miksi ne ovat oikeassa. Luonnossa esiintyy selviytymisstrategioita: harhauttaminen tai uhrautuminen pesän suojelemiseksi sekä laumana metsästäminen / ruoan jahtaaminen.

Vaikka ihminen on kehittyneempi laji, meillä on perinteisesti taipumus tyyppitellä vihollisiksi ne, jotka eivät kuulu klaaniimme ja nähdä heidät joko rajoittamista vaativina, puutteellisina tai haavoittuvaisina. Tämä ei rajoitu vain eläinmaailmaan tai esihistoriallisiin ihmisiin. Rotu on aina ollut erottava tekijä, samoin kuin varallisuus, luokka ja sukupuoli. Ne kaikki liittyvät valtaan ja tarpeeseen hallita toisia.

Riittää, että lukee etelävaltiolaisen lääkäri ja orjaisäntä Samuel Cartwrightin rodunjalostusoppeja ymmärtääkseen, miten pitkälle tiede, tai politiikka, voi mennä kuvatessaan tarvetta hallita Toista.

Vuonna 1851 ilmestyneessä artikkelissaan *"Report on the Diseases and Physical Peculiarities of the Negro Race"* Cartwright kirjoittaa: "Mustien kehot noudattavat muuttumattomia lainalaisuuksia, joihin on harvoja poikkeuksia ja

joiden takia he kykenevät herättelemään älyllisiä kykyjään riittävästi oppiakseen moraalista kulttuuria ja hyötyäkseen uskonnollisesta ja muusta opetuksesta ainoastaan silloin, kun heitä pakottaa valkoisen miehen auktoriteetti. – Jos pakon kannustin puuttuu, luontainen laiskuus johtaa heidät uinumaan elämänsä läpi, sillä liikunnan puutteen vuoksi heidän keuhkonsa täyttyvät atmosfääristä vain puolilleen. – Mustan veren virtaus päähän kahlitsee mielen tietämättömyyteen, taikauskoon ja barbarismiin sekä salpaa oven sivilisaatiolta, moraaliselta kulttuurilta ja uskonnolliselta totuudelta.” Tohtori Cartwright kirjoitti kahdesta sairaudesta. Toiselle hän antoi nimen ”*drapetomania* eli orjan karkaamisen aiheuttava sairaus”. Toinen sairaus oli nimeltään ”*dysaesthesia aethiopica*”, jonkinlainen mielen laiskuus, joka aiheutti mustan ihmisen ”puoliunta muistuttavan tilan” (ja jota orjanomistajat yleisemmin kutsuivat vätyksmyydeksi). Jos orjat kerran olivat niin suuri taakka ja uhka, saattaa ihmetyttää, miksi heitä myytiin ja ostettiin innokkaasti. Pian hyödyt kuitenkin selviävät: pakollista ”liikuntaa, joka on niin hyväksi mustille, saadaan kun viljellään – – puuvillaa, sokeria, riisiä ja tupakkaa, jotka ilman heidän työpanostaan – – jäävät keräämättä ja menevät

hukkaan. Kumpikin osapuoli hyötyy, sekä musta että hänen isäntänsä.”

Nämä huomiot eivät olleet vain henkilökohtaisia mielipiteitä. Ne julkaistiin *New Orleans Medical and Surgical Journal* -nimisessä tieteellisessä aikakausjulkaisussa. Keskeinen viesti oli, että mustat ovat hyödyllisiä tavalla, joka ei vastaa täysin karjaa, mutta ei ole myöskään tunnustettavasti ihmisyyttä.

Suunnilleen kaikki ihmisryhmät maapallolla ovat pitäneet samankaltaisia palopuheita, oli heillä valtaa tai ei. He ovat lujittaneet omia uskomuksiaan luomalla vastakohtakseen Toisen.

Yksi tieteellisen rasismien tehtävistä on määrittää jokin ulkopuolinen taho, jonka kautta määrittää itsensä. Toinen vaihtoehto on oman erilaisuuden ylläpitäminen ja jopa iloitseminen siitä ilman halveksivaa asennetta Toisen oletettua erilaisuutta kohtaan. Halusipa minuuden määrittäytapoja tuomita tai kannattaa, kirjallisuus on ilmeisen valaiseva väline, jolla paljastaa ja pohtia niitä.

Miten ihmisestä sitten tulee rasisti tai seksisti? Kukaan ole syntyessään rasisti, samoin kuin ei ole olemassa synnynnäistä taipumusta seksismiin, eikä toiseuttamisen taitoja opita esitelmistä tai

oppaita lukemalla. Toiseuttaminen opitaan esimerkin kautta.

Luultavasti kaikkien – niin orjakauppiaiden kuin orjienkin – tiedossa oli, että orjuus oli epäinhimillistä vaikkakin kannattavaa toimintaa. Myyjät eivät takuulla halunneet tulla orjuuteiksi; orjat tekivät monesti itsemurhan välttääkseen orjuuden. Miten orjuus siis toimi? Yksi tapa tulla toimeen orjuuden moraalisen rappiotilan kanssa olivat raa’at pakkokeinot. Toinen tapa oli orjuuden romantisoiminen tai kaunistelu.

Vuonna 1750 nuori yläluokkainen englantilaismies, joka oli perheensä toinen poikalapsi eikä esikoisoikeuden takia todennäköisesti saisi perintöä, ryhtyi keräämään omaisuutta ensin työnjohtajana ja sittemmin orjien omistajana omalla sokeriviljelmällään Jamaikalla. Douglas Hall on tutkinut ja tallentanut Thomas Thistlewoodin elämää, saavutuksia ja ajatuksia tarkasti Macmillan-kustantamon ja Warwickin yliopiston Karibian tutkimuksen sarjassa, jonka University of the West Indies Press julkaisi uudelleen. Uusintapainos sisältää otteita Thistlewoodin muistiinpanoista sekä Hallin kommentteja. Se julkaistiin vuonna 1987 nimellä *In Miserable Slavery*. Samuel Pepysin tapaan Thistlewood piti yksityiskohtaista

päiväkirjaa, tosin päiväkirjaa jossa pitäydyttiin pelkissä faktoissa, niitä pohtimatta ja arvostelematta. Hän merkitsi ylös kaiken, mikä vaikutti kiinnostavalta tai huomionarvoiselta: tapahtumat, ihmisten kohtaamiset, säätiedot, hintaneuvottelut ja hävikin. Hän ei suunnitellut muistiinpanojen julkaisemista tai jakamista. Niistä selviää, että Thistlewood maanmiehilleen tyypilliseen tapaan tahtoi hartaasti säilyttää vallitsevan asiointilan. Hän ei pohtinut orjuuden moraalista oikeutusta tai omaa paikkaansa hankkeessa. Hän yksinkertaisesti hyväksyi maailman sellaisena kuin se oli ja dokumentoi sitä. Juuri tämä hyvin tyypillinen haluttomuus moraaliseen pohdiskeluun selittää, miten orjuudesta tuli hyväksyttyä. Thistlewoodin pikkutarkkojen muistiinpanojen joukossa on yksityiskohtaisia merkintöjä hänen seksielämästään plantaasilla (se ei poikennut hänen melko satunnaisista nuoruuden seikkailuitaan Englannissa).

Thistlewood merkitsi ylös aktien ajankohdan, tyydytyksen tason, toistumistiheyden ja erityisesti tapahtumapaikan. Ilmiselvän mielihyvän lisäksi helppous ja vallan suoma mukavuus vaikuttivat keskeisiltä seikoilta. Viettelylle tai edes keskustelulle ei ollut tarvetta. Aktit olivat vain kirjauksia

sokerijuurikkaan hinnan ja jauhokauppaa koskevien onnistuneiden neuvottelujen joukossa. Toisin kuin Thistlewoodin liikeasioita koskevat muistiinpanot, hänen lihalliset muistiinpanonsa oli kirjoitettu latinaksi. *Sup. Lect.* tarkoitti sängyllä, *Sup. Terr.* tarkoitti maassa, *In Silva* metsässä ja *In Mag.* tai *Parv. Dom.* suuressa tai pienessä huoneessa. Kun isäntä ei ollut tyytyväinen, hän kirjasi *Sed non bene*. Nykyään puhuttaisiin raiskauksista, mutta tuolloin oli vallalla käsite *droit du seigneur*, isännän oikeus. Väkivaltaan liittyvien muistiinpanojen lomaan on ripoteltu merkintöjä maanviljelyksestä, kotitaloustöistä, vierailijoista, sairauksista ja niin edelleen.

Syyskuun 10. päivänä vuonna 1751 Thistlewood kirjoitti: ”Noin puoli yhdeltätoista aamupäivällä, *Cum Flora*, kongolainen, *Super Terram* ruokojen keskellä, aidan vieressä, joen oikealla rannalla, mustien asuinalueen lähellä. Hän oli ollut keräämässä vesikrassia. Annoin hänelle neljä lanttia.” Seuraavana päivänä, aamuyön tunteina, Thistlewood jatkoi: ”Noin kello kahdelta yöllä, *Cum* musta tyttö, *super* lattia sängyn vieressä, pohjoispuolella, itäisessä salongissa.” Ja kesäkuun toisena päivänä vuonna 1760 hän mainitsee: ”Siivosin työskentelyalueen ympäristön, kannoin maata

lampea varten, ym. Illalla *Cum L. Mمبر, Sup Me Lect.*”

Kaunokirjallisuudessa esiintyvät orjuuden kaunisteluyritykset ovat omanlaisiaan, mutta paljastavat yhtä paljon. Ne pyrkivät esittämään orjuuden hyväksyttävänä, jopa suotavana, inhimillistämällä ja ihannoimalla sitä. Kontrolli ei välttämättä ole tarpeen, oli se sitten tiukkaa tai lempeää. Huomaatteko? sanoo Harriet Beecher Stowe (valkoiselle) lukijakunnalleen. Rauhoitukaa, hän jatkaa. Orjat pitävät itsensä kurissa. Älkää pelätkö. Mustat tahtovat vain palvella. Hän antaa ymmärtää, että orjilla on luontainen taipumus hyvyyteen, ja tätä taipumusta häiritsevät vain häijyt valkoiset ihmiset, sellaiset kuin Simon Legree (joka oli huomionarvoisesti pohjoisvaltioissa syntynyt), jotka uhkailevat ja pahoinpitelevät heitä. Stowe esittää, että valkoisten mahdollisesti tuntema pelko ja halveksunta, jotka johtavat väkivaltaan, ovat perusteettomia. Lähestulkoon. Lähestulkoon. Silti *Tuomo sedän tuvassa* näkyy merkkejä Stowen omasta pelosta, eräänlaisesta kaunokirjallisesta suojautumisesta. Kenties hän vain ottaa huomioon 1800-luvun lukijan mahdollisen varautuneisuuden ja pohdii esimerkiksi sitä, miten tehdä Mustaan Tilaan

saapumisesta lukijalle turvallista. Riittääkö, että vain koputtaa ja astuu sisään? Vai kannattaako aseistautumattoman henkilön jäädä kokonaan ulkopuolelle? Vaikka olisikin kyse Yrjö-herran kaltaisesta viattomasta, nuoresta pojasta matkalla tapaamaan Tuomo-setää ja Chloe-tätiä, tarvitaan ylitsepursuavia hyvätahdon merkkejä siitä, että vierailija on turvassa ja tervetullut. Tuomon koti on vaatimaton, pieni hökkeli aivan isännän talon vieressä. Silti, jotta valkoinen poika voisi astua sisään, Stowe sisällyttää merkkejä vierailun turvallisuudesta. Niinpä hän kuvailee eteisaulan ylenpalttisen kutsuvaksi:

Tuvan edustalla oli siellä pieni puutarha, jossa joka kesä kasvoi mansikoita, vattuja ja kaikenlaisia hedelmiä ja vihanneksia, huolellisesti hoidettuina. Koko etuseinän peitti bignoniakasvi tulipunaisine kukkineen ja kotimainen monilehtinen ruusukasvoo, joka haaroittuen ja toisten välistä pistäen esiin peitti melkein kokonaan järeän hirsiseinän. Oli siinä myöskin kaikenlaisia kauniita yksivuotisia kasveja, kelloja, petunioita ynnä muita, kukine paikallansa loistaen Chloe-tädin mielihyvä ja ylpeytenä.

Luonnon kauneus, jota Stowe niin monisanaisesti kuvailee, on hienostunutta, kutsuvaa, viettelevää ja ylitsepursuavaa.

Hirsihökkelin sisällä vaihdetaan juoruja ja kohteliaisuuksia Chloe-täidin kokkaamisen ja huolenpidon lomassa. Sitten kaikki istuvat syömään. Kaikki paitsi lapset, Mooses ja Petteri. He syövät lattialla pöydän alla. Heille heitetään ruoanmuruja, joita he könyävät nappaamaan:

Yrjö ja Tuomo siirtyivät mukavaan asentoon peränurkkaan tupaa, ja Chloe, paistettuansa ison kasan kakkuja, otti tyttärensä polvellensa ja alkoi ajaa vuoroin omaansa, vuoroin lapsen suuhun, antoipa hän myös Moosekselle ja Petterille, jotka näyttivät pitävän hauskempana saada syödä osansa pyöriesään lattialla tai pöydän alla, missä he kutkuttelivat toisiansa ja toisinaan nykäisivät siskoa varpaasta.

”Menettekö siitä, vai?” tiuskaisi äiti, silloin tällöin potkaisten umpimähkään pöydän alle, kun melu rupesi käymään ylön suureksi. ”Ettekö te voi olla siivolla, kun valkoihoiset ihmiset tulevat meitä tervehtimään? Olkaa nyt jo! Muistakaa nyt, mitä minä sanon, muuten käy hullusti, kun Yrjö-herra on mennyt!”

Minusta tämä on poikkeuksellinen kohta: nuori isäntä on ilmoittanut olevansa kylläinen, orjaäiti pitää vauvaa sylissään ruokkien tämän ja itsensä samalla kun ”aviomies” syö, mutta kahdelle lapselle äiti heittää ruoantähteitä maalattialle tapeltavaksi. Luullakseni tämä outo kohta on suunniteltu viihdyttämään ja tyyntyttämään lukijaa. Se kertoo, että ilmapiiri on turvallinen, jopa huvittava, ja erityisesti ystävällinen, antelias ja nöyrä. Näiden huolellisesti rajattujen tekstinpätkien tehtävä on rauhoittaa pelokasta valkoista lukijaa.

Harriet Beecher Stowe ei kirjoittanut *Tuomo sedän tupaa* Tuomolle, Chloe-tädille eikä yhdellekään mustalle lukijalle. Hänen aikalaislukijansa olivat valkoisia ihmisiä, jotka tarvitsivat ja halusivat orjuutta sekä nauttivat sen kaunistelusta.

Thistlewoodille raiskaus on isännän oikeuden suomaa omistamisen romantiikkaa, *droit du seigneur*. Stowelle puolestaan orjuus on hyvän tuoksuista, seksuaalisuudesta ja romantiikasta puhdistettua. Stowen kuvaama Eevan ja Topsyyn suhde on toinen tyypillinen esimerkki orjuuden kaunistelusta. Tunteellisesti kuvatussa suhteessa valkoinen, rakastava lapsi Eeva pelastaa ja sivistää kurittoman ja yksinkertaisen mustan Topsyyn.

Olen syvästi kiitollinen isomummilleni. Vaikkei hänen ollut tarkoitus auttaa tai korjata puutteitamme, hän silti herätti minussa kiinnostuksen, joka on vaikuttanut merkittävästi kirjoittamiini. Romaanini *Sinisimmät silmät* oli ensimmäinen tutkimusmatkani rodullistetun itseinhon aiheuttamiin vahinkoihin. Myöhemmin tutkin ajatuksen vastakohtaa, rodullista ylemmydentunnetta, kirjassani *Paratiisi. Luoja lasta auttakoon* -romaanissa tutkin kolorismin synnyttämää itseyytyväisyyttä ja vilpillisyyttä. Kirjoitin kolorismin vioista, ylimielisyydestä ja sen itsetuhovoi-
masta. Nyt (tällä hetkellä keskeneräisen romaanini käsikirjoituksessa) tutkin kiinnostuneena kuinka rasistiksi kasvetaan: sitä, miten ihminen siirtyy ei-rodullistetusta kohdusta rasismiin kohtuun, osaksi tarkkarajaista olemassaoloa, joka on joko rakastettu tai vihattu, mutta joka tapauksessa rodun määrittämä. Mitä muuta rotu on kuin geneettistä kuvitelmaa, ja miksi sillä on merkitystä? Kun kaikki muuttujat on tunnistettu ja mitattu (jos sellainen on ylipäättään mahdollista), minkälaista käytöstä rotu vaatii tai mihin se kannustaa? Rotu on yksi lajin määre, mutta me kuulumme ihmislajiin, piste. Mitä sitten on kaikki se muu – vihamielisyys ja sosiaalisesti ylläpidetty rasismi sekä toiseuttaminen?

Mistä johtuu rasismien tarjoama lohtu, sen viehätysvoima, tai sen tuoma sosiaalinen, psykologinen ja taloudellinen valta? Onko kyse osallisuuden riemusta, siitä että kokee olevansa osa jotain suurempaa ja vahvempaa kuin ihminen voi yksin olla? Ensinäkemykseni nojaa sosiaaliseen ja psykologiseen selitysmalliin, muukalaisen tarpeeseen. Vieraannutettu minuus määritetään Toisen avulla (seurankipein on aina yksinäisin).

Lopuksi lainaan Jolie A. Shefferin kirjasta *The Romance of Race*, jossa kuvaillaan erinomaisesti ”osallisuuden” keinoja, joita käytettiin muodostamaan maahanmuuttajista yhtenäisen kansakunta suuren siirtolaisaallon aikaan. Tuolloin eteläisestä ja itäisestä Euroopasta tultiin Yhdysvaltoihin:

[N]oin 23 miljoonaa maahanmuuttajaa, ylivoiimaisesti suurin osa juutalaisia, katolilaisia ja ortodokseja, lähinnä itäisestä ja eteläisestä Euroopasta, saapui Yhdysvaltoihin 1890-luvun ja 1920-luvun välisenä aikana. Nämä maahanmuuttajat haastoivat valkoisen, anglosaksisen, protestanttisen enemmistön. Tällainen ”vieraan veren lisääminen”, kuten vuosisadan vaihteessa sanottiin, muutti yhdysvaltalaista kansallista identiteettiä, mutta – ei haastanut olennaisella tavalla valkoista hegemoniaa. Sen

sijaan eurooppalaiset sulautuivat, ainakin nimellisesti, ”valkoiseen” enemmistöön.

Aiheesta on laajasti syväluotaavaa tutkimustietoa. Nämä Yhdysvaltoihin tulleet siirtolaiset ymmärsivät, että tullakseen ”oikeiksi” amerikkalaisiksi ja omaksuakseen valkoisuuden heidän piti katkaista siteet synnyinmaahansa tai ainakin vähätellä niitä. Ikävä kyllä ihonväri määrittää edelleen amerikkalaisuuden.

TONI MORRISON (1931–2019), oikealta nimeltään Chloe Anthony Wofford, oli Yhdysvaltain tärkeimpiä kirjailijoita. Morrison työskenteli pitkään kustannustoimittajana ja toimi professorina Princetonin yliopistossa. Hänelle myönnettiin uransa aikana kymmeniä palkintoja, muun muassa Pulitzer-palkinto romaanista *Minun kansani, minun rakkaani*. Hän oli myös ensimmäinen musta nainen ja ensimmäinen musta amerikkalainen, joka sai Nobelin kirjallisuuspalkinnon.

Terävän elegantti puheenvuoro rasismista, inhimillisyydestä ja tarinoiden voimasta. Kirjailijalegendan omakohtaisista teksteistä kasvaa ihmiskunnan ykseyden ja meitä yhdistävän kirjallisuuden puolustuspuhe.

”Viisas, syväluotaava ja inspiroiva.” THE NATIONAL

”Lyyrisesti kirjoitettu ja älykkäästi perusteltu.” PUBLISHERS WEEKLY

”Morrison on kirjallinen suuruus, jonka syvä älykkyys, humanisuus ja moraalinen voima inspiroivat.” THE GUARDIAN

Kansi: Markko Taina • Kannen kuva: Timothy Greenfield-Sanders

